

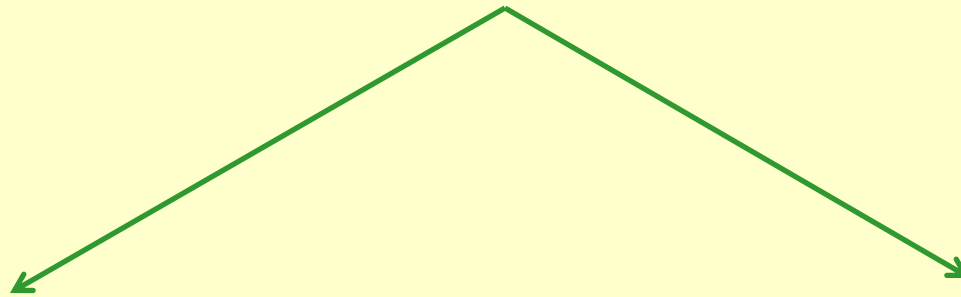
A szoftver alapú találmányok szabadalmaztatása

Szabadalmi Szakmai Ügyfél Fórum
2014. április 23.

Schwarczkopf József

Szellemi tulajdonvédelem

(Intellectual Property Right Protection)

Szerzői jogi védelem

(Copyright Protection)

Iparjogvédelem

(Industrial Property Protection)

A szerzői jogi védelem:

- az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó **egyéni, eredeti jellege** alapján illeti meg.
- A védelem **nem függ**
- mennyiségi,
- minőségi,
- esztétikai jellemzőktől vagy
- az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől.

EGYES MŰFAJOKRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

VI. Fejezet:

- **A SZÁMÍTÓGÉPI PROGRAMALKOTÁS (SZOFTVER)**

VII. Fejezet:

- **ADATBÁZIS**

X. Fejezet:

- **KÉPZŐMŰVÉSZETI,**
- **FOTÓMŰVÉSZETI,**
- **ÉPÍTÉSZETI,**
- **IPARMŰVÉSZETI ÉS**
- **IPARI TERVEZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁSOK,**
- **MŰSZAKI LÉTESÍTMÉNYEK TERVEI**

Önkéntes műnyilvántartás

- A mű önkéntes műnyilvántartásba vételét a szerző kérheti a SZTNH-től,
- mellékelni kell a mű eredeti vagy másolati példányát (a továbbiakban: műpéldány) A/4-es borítékban elhelyezhető méretben,
- másolati műpéldányként a művet tartósan rögzítő és a mű azonosítására alkalmas, legfeljebb A/4-es méretű hordozót (különösen fényképet, elektronikus adathordozót, mágnesszalagot) kell mellékelni,
- a kérelemért 5000 forint igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni,
- Az SZTNH a nyilvántartásba vételről tanúsítványt állít ki.

Szabadalom

Szabadalmazható minden

- új,
- feltalálói tevékenységen alapuló,
- iparilag alkalmazható

találmány

a technika bármely területén.

Találmánynak nem minősül különösen:

- ◆ felfedezés, tudományos elmélet, matematikai módszer;
- ◆ esztétikai alkotás;
- ◆ szellemi tevékenységre, játékra, **üzletvitelre vonatkozó** terv, szabály vagy **eljárás** és **számítógépi program**;
- ◆ információk megjelenítése.

És mégis...

A felsoroltak szabadalmazhatósága csak annyiban kizárt, amennyiben a szabadalmat rájuk **kizárólag e minőségükben igénylik.**

(számítógépi program, mint olyan)

Számítógépi program, mint olyan (Szjt. 1. § (1) bek. c) pont)

A szerzői jogi törvény értelmében a szerzői jogi védelem tárgya a **számítógépi programalkotás** és a hozzá tartozó **dokumentáció** (a továbbiakban: **szoftver**) akár **forráskódban**, akár **tárgykódban** vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtája, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is.

Számítógépi program, mint olyan – mikor nem?

Kulcsfogalom: műszaki jelleg – hogyan biztosítható?

- ◆ **műszaki feladat**
- ◆ **műszaki hozzájárulás a technika állásához**
- ◆ **a számítógép normál működésén túlmutató műszaki hatás**

Az európai szabadalmi esetjog – a joggyakorlat fő formálója

Döntések számítógéppel megvalósított találmányok fellebbezési ügyeiben:

- ◆ **T208/84 VICOM (OJ 1987, 14)**
- ◆ **T26/86 Koch & Sterzel (OJ 1988, 19)**
- ◆ **T6/83 (OJ 1990, 5)**
- ◆ **T769/92 SOHEI (OJ 1995, 525)**
- ◆ **T59/93**
- ◆ **T158/88 Siemens**
- ◆ **T38/86 IBM**

VICOM-döntés /T 208/84/

- Míg a kétdimenziós adattömbök digitális szűrésére vonatkozó eljárás absztrakt, elvont fogalom marad, éppúgy, mint egy matematikai módszer, egy digitális képfeldolgozó eljárás az adattömbök képként való értelmezését követően műszaki, vagyis következésképpen szabadalmazható eljárásnak tekinthető.
- Ez a programvezérelt műszaki eljárás a Tanács megítélése szerint már nem volt tekinthető "számítógépi programnak, mint olyannak".
- A technika állásához való (műszaki) hozzájárulás ebben az esetben a digitális módon feldolgozott képek műszaki minőségének a javulása vagy helyreállítása volt, tehát a probléma megoldása révén elért hatás.

KOCH & STERZEL-ügy (T26/86)

A megtámadott szabadalom tárgya röntgenberendezés volt, amelynél a megoldás újdonsága abban rejlett, hogy az alkalmazott program révén bizonyos értékeket számított ki áramkörök kiválasztásához, egy nagyfeszültségű generátor beállításához. A támadás alapja az az érvelés volt, hogy jelen esetben maga a találmány csupán egy új program az ismert számítógéphez.

A Tanács azt a nézetet képviselte, hogy ha egy számítógépi program úgy vezérli egy ismert, általános célú számítógépnek a működését, hogy ez a számítógép műszaki szempontból eltérő módon működik, akkor a program és az általános célú számítógép kombinációja szabadalmazható találmánynak minősül.

A Tanács megítélése szerint egy olyan találmány, amely műszaki és nem-műszaki jellemzőket is tartalmaz, szabadalmazható lehet, ha egyáltalán felhasznál műszaki elemeket egy műszaki probléma megoldása érdekében. Eközben a nem-műszaki elemeknek is persze hozzá kell járulniuk a műszaki hatás eléréséhez.

Siemens-döntés (T 158/88)

A karakterek alakjára vonatkozó bejelentés arab karaktereknek vizuális kijelző egységen történő kijelzésére, megjelenítésére vonatkozó eljárást foglalt magában, amely eljárás során a karakterek elszigetelt, szó eleji, közbülső vagy szóvégi alakban való kijelzésére került sor, azoknak egy szóban elfoglalt helyzetétől függően.

- ◆ **A Tanács úgy ítélte meg, hogy a bejelentésben csupán adatfeldolgozásról van szó, az adatok csak információtartalom tekintetében különböznek, nem pedig műszaki szempontból.**
- ◆ **Az igényelt eljárás nem eredményez változást az eljárásnak megfelelően dolgozó berendezés fizikai, műszaki működésében. Következésképpen a Tanács a megoldást nem tartotta szabadalmazhatónak.**

IBM-döntés (T 38/86)

A találmány tárgya olyan eljárás volt, amely arra szolgált, hogy automatikusan észlelni és helyettesíteni lehessen azokat a nyelvi kifejezéseket, amelyek meghaladták az előre meghatározott érthetőségi, nevelési szintet.

- ◆ Az ügyben eljáró Tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy mindaz, ami a megoldásban rejlik, megvalósítható "papír és ceruza" alkalmazásával, miközben a feladatot végző személy olyan szellemi tevékenységet végez, amely az EPC 52. cikkének 2. bekezdése szerint ki van zárva a szabadalmi oltalomból.**
- ◆ A Tanács arra hivatkozott továbbá, hogy az Egyezmény megalkotásánál az a szándék nyilvánult meg, hogy csak azokban az esetekben legyen engedélyezhető szabadalom, amelyekben a találmány olyan területen járul hozzá a technika állásához, amely terület nincs kizárva a szabadalmi oltalomból.**

Az európai szabadalmi esetjog – a joggyakorlat fő formálója

Döntések számítógéppel megvalósított találmányok fellebbezési ügyeiben(folytatás):

- ◆ **T935/87, T1173/87 IBM (OJ 1999, 609)**
- ◆ **T854/90 (OJ 1993, 669)**
- ◆ **T636/88**
- ◆ **T1002/92 (OJ 1995, 605)**
- ◆ **T931/95 Pension Benefits System**

Examples of programs normally having technical character

A program is normally considered to have technical character if, when run on a computer

- it controls a working or manufacturing process;
- it has an effect on the way the computer operates (OS, GUI, saving memory, increasing speed, etc);
- it acts on physical data. (Physical data are e.g. data representing an image (T204/84), control values (T26/86), a TV signal (T1173/97).)

NOTE: Money, business data and text are not physical data (T59/93, T265/92, T236/92, T216/89)

A joggyakorlat további fejlődése:

Az eljáráson és az eljárást végrehajtó számítógépen kívül szabadalmazható:

- ◆ **a számítógépi program termék adathordozón,**
- ◆ **maga a számítógépi program.**

2002/0047(COD)

irányelv-javaslat

Számítógéppel megvalósított találmány:

- ◆ **minden olyan találmány, amelynek működéséhez számítógépet, számítógépes hálózatot vagy más programozható berendezést használnak**
- ◆ **amelynek egy vagy több olyan jellemzője van, amely részben vagy egészben számítógépi programmal vagy számítógépi programokkal valósul meg**

2002/0047(COD)

irányelv-javaslat

A szabadalmazhatóság feltételei:

- ◆ **iparilag alkalmazhatónak, újnak kell lennie, és feltalálói tevékenységen kell alapulnia**
- ◆ **ahhoz, hogy feltalálói tevékenységen alapuljon, az ilyen találmánynak **műszaki hozzájárulást** kell tartalmaznia**

2002/0047(COD)

irányelv-javaslat

Műszaki hozzájárulás:

- ◆ a technika állásához való hozzájárulás a technika egyik területén
- ◆ ami új és a szakember számára nem nyilvánvaló
- ◆ a műszaki hozzájárulást a technika állása és a **teljes egészként** tekintett szabadalmi igénypont közötti különbség vizsgálata alapján kell megítélni
- ◆ amely igénypontnak **műszaki jellemzőt** kell tartalmaznia, függetlenül attól, hogy ahhoz társulnak-e **nem műszaki jellemzők** is

2002/0047(COD)

irányelv-javaslat

A szabadalmi oltalomból kizárt találmányok :

- ◆ A számítógépi program **kizárólag e minőségében** nem lehet szabadalmazható találmány
- ◆ nem tekinthető műszaki hozzájárulást tartalmazónak pusztán azon az alapon, hogy számítógép használatával jár
- ◆ következésképpen nem részesülhetnek szabadalmi oltalomban a számítógépi programokkal kapcsolatos olyan találmányok, amelyek **üzleti módszereket, matematikai vagy egyéb eljárásokat** valósítanak meg, és **nem tartalmaznak műszaki hatást azon a szokásos fizikai kölcsönhatáson kívül,** amely a program és a számítógép között hat, amelyen a program fut.

2002/0047(COD)

irányelv-javaslat

Az igénypontok szerkesztése:

- ◆ **a találmány szabadalmát az igénypontban termékként — azaz programozott számítógépként vagy olyan eljárásként megfogalmazva lehet igényelni, amelyet az ilyen számítógép valósít meg egy program végrehajtásával**
- ◆ **akkor engedélyezhető az akár önmagában álló, akár hordozón lévő számítógépi programra vonatkozó igénypont, ha a program annak számítógépre történő feltöltése és végrehajtása esetén ugyanazon szabadalmi bejelentésben az előző bekezdéssel összhangban igényelt terméket vagy eljárást valósít meg**

Magyar joggyakorlat

- **Harmonizál az EPO joggyakorlatával**
- **Bizonytalanság?**
- **Ennek ellenére el kell bírálni a bejelentéseket**
- **Zsinórmérték: az EU Bizottság direktívatervezete (2002) a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságáról**

Szabadalmazható igénypontok

Tárgyuk lehet:

- eljárás,
- berendezés,
- számítógépi program,
- számítógépi programot tároló adathordozó.

(Az utóbbi 2 akkor, ha ugyanabban a bejelentésben a szabadalmazhatósági feltételeknek megfelelő eljárásra és/vagy berendezésre is igényeltek oltalmat.)

Eljárás

- **Tárgyi kör:**
 - eljárás célja
 - eljárás körülményei és közreható eszközei
- **Jellemző rész:**
 - eljárási lépések.

(Ha az eljárási lépések sorozata felbontható ismert és új lépésekre, akkor meg kell osztani a tárgyi kör és a jellemző rész között, egyébként a jellemző részben kell felsorolni.)

Berendezés

- Számítógépes berendezés
- Programozott számítógép
- Programozott számítógéprendszer tárgyi kör - jellemző rész
- Lehetőségek:
 - eljárási ip.-ok szerinti eljárás végrehajtására;
 - eljárási lépéseket végrehajtó eszközök;
 - eszközök felsorolása az eljárási lépések szerint (felsorolás helyett hivatkozás is lehet az eljárási igénypontra).

Számítógépi program

- **Tárgyi kör: számítógépi program ... célra (címmel összhangban)**
- **Eljárási lépések felsorolása (különválasztva ismert és új lépésekre, ha lehet)**

(Utalni is lehet az eljárásra vagy berendezésre vonatkozó igénypontokra, ami szerint a program futtatásakor az ott megfogalmazott lépéseket hajtja végre.)

Adathordozó vagy tároló eszköz

- **Tárgyi kör:** milyen célra szolgáló programot tárol,
- **Jellemző rész:** a tárolt program számítógépen való futtatásakor a számítógép milyen eljárást hajt végre (utalás is lehet az eljárásra, a berendezésre vagy a számítógépi programra vonatkozó igénypontokra).

Engedélyezett szabadalmak igénypontjai

225569

1. Eljárás egy első számítógépen levő első alkalmazástól egy kommunikációs kapcsolaton keresztül egy második számítógépen lévő második alkalmazáshoz továbbított adatok mennyiségének csökkentésére, amelynek során az adatokat egy külső kommunikációs kapcsolaton keresztül továbbítjuk az első számítógéptől a második számítógéphez TCP kommunikációs protokoll felhasználásával, azzal jellemezve, hogy az első számítógépen válaszul az első alkalmazás minden egyes csatlakozási kérelmére egy első virtuális szoftvercsatornát hozunk létre ...

225569 (folyt.)

8. Berendezés egy első számítógépen lévő első alkalmazástól egy kommunikációs kapcsolaton keresztül egy második számítógépen lévő második alkalmazáshoz egy külső kommunikációs kapcsolaton keresztül, TCP kommunikációs protokoll felhasználásával továbbított adatok mennyiségének csökkentésére, azzal jellemezve, hogy az első alkalmazástól kiinduló kérelemadatok vételéhez az első alkalmazás minden egyes csatlakozási kérelmére válaszképpen az első számítógépen egy első virtuális szoftvercsatornát létrehozó eszköze; ... van.

225569 (folyt.)

10. Számítógépi programtermék egy első számítógépen lévő első alkalmazástól egy kommunikációs kapcsolaton keresztül egy második számítógépen lévő második alkalmazáshoz egy külső kommunikációs kapcsolaton keresztül, TCP kommunikációs protokoll felhasználásával továbbított adatok mennyiségének csökkentésére, azzal jellemezve, hogy számítógéppel olvasható tárolóközegén eltároltan tartalmaz egy, az első alkalmazástól kiinduló kérelemadatok vételéhez az első alkalmazás minden egyes csatlakozási kérelmére válaszképpen az első számítógépen egy első virtuális szoftvercsatornát létrehozó; ... programot.

224787

1. Eljárás cache szerverek terhelés kiegyenlítésre, amelyben továbbított kéréseket fogadunk egy együttműködő cache szervertől, amikor egy kért objektum nem hozzáférhető az együttműködő cache szerveren; és az objektumot kérő továbbított kérések közül egyet vagy többet továbbléptetünk az együttműködő cache szerverek között, azzal jellemezve, hogy meghatározzuk a terheltségi állapotot; meghatározzuk az objektumtovábbítási gyakoriságot; és ezek, mint a fizikai leterheltséget jellemző paraméterek egyidejű vizsgálatának eredménye alapján végezzük el a továbbléptetési műveletet.

224787 (folyt.)

36. Programtároló eszköz, amely egy géppel olvasható és géppel végrehajtható, cache szerverek terheléskiegyenlítő eljárásához szolgáló programot tartalmaz, azzal jellemezve, hogy a program az 1–25. igénypontok bármelyike szerinti eljárást megvalósító program.

225831

1. Eljárás adatbázisok – előnyösen webkeresők adatbázisának – frissítésére, amelynek során egy webkeresővel letöltjük a korábban tárolt elérési címekhez tartozó oldalakat, azzal jellemezve, hogy az így letöltött oldalak mindegyikéhez egy processzoron futó algoritmus segítségével egy-egy fontossági mérőszámot rendelünk, majd megbecsüljük az egyes oldalak kezdeti változási gyakoriságait, ezt követően meghatározzuk minden egyes oldal frissítési gyakoriságát oly módon, hogy az oldalak fontossági mérőszámmal súlyozott frissességének átlaga egy adott frissítési kapacitás mellett maximális legyen, végül az így kapott frissítési gyakoriságokkal (fi) frissítjük az oldalakat.

225831 (folyt.)

7. Berendezés adatbázisok – előnyösen webkeresők adatbázisának – frissítésére, amely legalább egy memóriát, egy írható-olvasható tárolót, egy processzort és egy hálózati csatolót tartalmaz; a memória, az írható-olvasható tároló, a processzor és a hálózati csatoló egy közös buszra csatlakoznak, azzal jellemezve, hogy az írható-olvasható tárolóban a letöltött oldalak címadatainak mindegyikéhez egy-egy, az oldalak fontosságával arányos mérőszám, egy változási gyakorisággal arányos adat és egy frissítési gyakoriság van rendelve.

Elutasított bejelentés igénypontja

1. Eljárás utazási költségek minimalizálására, egynél több utazási szállító ajánlati adatait tároló és rendszerező számítógépes rendszerben, amely eljárás során utazási szállítókra és utazási kapcsolatokra vonatkozó utazási információkat szerzünk be és azokat adatbevivő egység révén betápláljuk a számítógépes rendszerbe, azzal jellemezve, hogy a számítógépes rendszerbe egy vagy több utazási igényt táplálunk be, a számítógépes rendszerbe az utazási igénnyel kapcsolatos kizáró feltételeket táplálunk be, ...

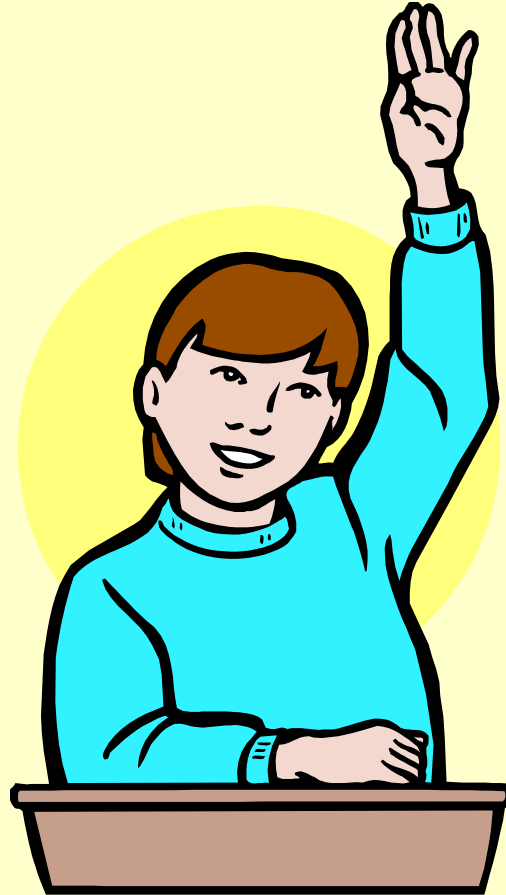
Elutasított bejelentés (folyt.)

...az utazási információ és az utazási igények alapján az utazási költségeket képviselő célfüggvényt állítunk fel a számítógép számára, az utazási igénnyel kapcsolatos kizáró feltételek alapján a célfüggvényre vonatkozó korlátokat képezünk a számítógép segítségével, a korlátokat a célfüggvényre alkalmazzuk és így a számítógép segítségével a célfüggvénynek a korlátozásoknak eleget tevő és az utaztató szervezet utazási költségeit minimalizáló megoldási értékét meghatározzuk.

Elutasított bejelentés - értékelés

- **Nem tartalmaz műszaki hozzájárulást a technika állásához képest**
- **Kizárólag üzleti célú**
- **Számítógép rendeltetésszerű használata**
- **Szellemi úton megvalósítható megoldás**

kérdések

Köszönöm a figyelmet!

Viszontlátásra!

jozsef.schwarczkopf@hipo.gov.hu

www.sztnh.hu

